

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 225
§ 62

19.10.2020
15.03.2021

Sitoutumispyyntö Leader ohjelmakaudelle 2023-2027

110/14.00.00/2020

KH 19.10.2020 § 225

Asian valmistelija: Merja Olenius, kunnanjohtaja.

Päijänne-Leader y ja Etpähä ry pyytävät nykyisten jäsenkuntiansa sitoutumista EU:n vuosien 2021- 2027 ohjelmakauden Leader -toimintatavan toteuttamiseen, sekä sitoutumista Leader -toiminnan vaatimaan 20 %: Leader -kuntarahaan.

Leader -toimintaa on toteutettu Päijät-Hämeen maakunnassa ja Etelä-Savoon kuuluvan Pertunmaan alueella kahdessa toimintaryhmässä: Päijänne-Leader ry:ssä ja Etpähä ry:ssä. Yhdistykset edistävät paikallista omatoimisuutta, yhteistyöhön perustuvaa kehittämistyötä ja verkostoitumista eri toimijoiden välillä ja toimivat paikalliskehittäjinä, kannustavat asukkaita omatoimisuuteen, lisäävät kehittämiseen liittyvää osaamista, vahvistavat ja kehittävät toimijoiden välistä yhteistyötä. Leader -yhdistykset edistävät elinkeinotoiminnan ja työllisyyden yleisiä edellytyksiä, sekä edistävät ja vaalivat paikalliskulttuurin ja alueellista kulttuuriperintöä.

Leader-toiminnan lisäksi Päijänne-Leader ry on vastannut kalatalouden kehittämisestä hallinnoimalla Päijät-Hämeessä, Keski-Suomessa, Etelä-Savon Pertunmaalla, sekä Kymenlaakson Kouvolan seutukunnalla toimivan Sisä-Suomen kalatalousryhmän toimintaa. Samoin Päijänne-Leader ry on vastannut vuodesta 2019 lähtien maakunnallisen kylä- ja kansalaistoiminnan kehittämisestä Päijät-Hämeen Kylien kyläjaoston kautta.

Kuluvalla ohjelmakaudella alueen Leader-ryhmien yhteenlaskettu Leader-rahoitus / julkisen tuen myöntövaltuus on ollut 9,2 miljoonaa euroa (Päijänne-Leader 5,2 ja Etpähä 4 miljoonaa euroa). Leader-rahoituksen lisäksi ryhmät ovat kanavoineet alueen kehittämiseen myös muuta EU ja kehittämisrahoitusta (Kalatalousrahasto, Maaseuturahasto, kylätoiminnan valtionavustukset yms.) siten, että aluekehitykseen käytetty kokonaisrahoitus nousee noin 9,7 miljoonaan euroon.

Maaseutuohjelman kautta toteutettavan Leader - toimintavan rahoitus jakautuu Euroopan unionin rahoitukseen 42 %, valtion rahoitukseen 38 % ja alueen kuntien rahoitukseen 20 %. Julkisen rahoituksen lisäksi Leader -toimintatavalta on edellytetty 35 %:n yksityistä rahoitusta (hankkeiden t

alkoot + omarahoitus).

Yksityinen rahoitus huomioiden alueen Leader -hankkeiden ja yritystuki kokonaisrahoitus ryhmien toiminta-alueella on noin 14,15 miljoonaa euroa.

Leader -toimintatavan toteuttaminen alkavalla EU-ohjelmakaudelle 2021-2027

Päijänne-Leader ry ja Etpähä ry ovat päättäneet yhdistää toimintansa kilpailussa vuosien 2021-2027 maaseudun kehittämisvaroista. Yhdistymisen taustalla on maaseudun kehittämisrahoituksen oletettu leikkaus ja yhdistysten toiminnan kehittäminen entistä kestävämmäksi. Toiminnan sulauttaminen yhden organisaation alle tullaan nykyisen päätöksen mukaisesti tekemään vaiheittain.

Ensimmäisessä vaiheessa ryhmät laativat toiminta-alueelleen yhteisen kehittämisstrategian ja jättivät Päijänne -Leader ry:n nimissä yhteisen hakemuksen vuosien 2021-2027 Leader -toimintaryhmäksi. Tavoitteena on, että Päijänne-Leader ry aloittaa "yhdistyneenä" Leader -ryhmänä uuden ohjelmakauden alussa (2023). Etpähä ry:n toiminta ajetaan alas vuoden 2023 aikana, tai heti kun se on kuluvan ohjelmakauden ja siirtymäkauden rahoituksen velvoitteiden kannalta mahdollista. Toimintaryhmien nykyiset työntekijät jatkavat yhdistyneen toimintaryhmän palveluksessa.

Osana uuden ohjelmakauden valmistelua Maa- ja metsätalousministeriö on avannut 6.4.2020 haun paikalliseksi Leader -ryhmäksi ohjelmakaudelle 2021-2027. Hakuohjeen mukaisesti Leader -ryhmien on jätettävä maaliskuussa 2021 ensimmäinen hakemus Leader -toimintaryhmäksi. Hakemuksen mukana pitää olla hakemuksen jättävän Leader -toimintaryhmätoiminta-alueen kuntien sitoumukset Leader -toimintatavan toteuttamiseen alueellaan, sekä sitoumukset 20 % Leader-kuntarahasta.

Päijänne-Leader ja Etpähä ry ovat alustavasti päättäneet hakea uudelle ohjelmakaudelle 10,5 miljoonan euroa Leader -myöntövaltuutta. Tämän lisäksi ryhmät sitoutuvat Sisä-Suomen kalatalousryhmän (ns. Kala-Leader) toimintaan. Leader -kuntaraha laskutetaan kunnilta liitteenä olevan suunnitelman mukaisesti. Vuosien 2021 ja 2022 kuntarahat laskutetaan ns. siirtymäkauden kuntarahoina.

Euroopan unionin uuden ohjelmakauden alku tulee viivästyneeseen vuodelle 2023. Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on päättänyt jatkaa nykyisen ohjelmakauden toteuttamista "uuden ohjelmakauden varoista" vuosina 2021 ja 2022. Käytännössä tämä tarkoittaa toiminnan jatkamista nykyisellään vuoden 2022 loppuun. Siirtymäkauden myöntövaltuus tulee sisältymään uuden ohjelmakauden kokonaisrahoitukseen. Tämän hetken tietojen mukaan toimintaryhmien tulee toimittaa MMM:lle kuntien sitoumukset siirtymäkauden kuntarahoituksesta 31.10.2020 mennessä. Siirtymäkauden rahoituk-

sen pohjana on käytetty molempien Leader -ryhmien nykyisen ohjelmakauden myöntövaltuutta.

Päijänne-Leader ry:n ja Etpähä ry:n esitys alueen kunnille:

- 1) Kunta/Kaupunki sitoutuu osallistumaan vuosien 2021-2027 EU ohjelmakauden rahoitukseen ja Päijät-Hämeen valmisteilla olevan Leader -strategian toteuttamiseen.
- 2) Päijät -Hämeen Leader-strategiaan sisällytetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) rahoitettava elinkeino- ja matkailukalatalouden kehittäminen osana Sisä-Suomen kalatalousryhmän toimintaa.
- 3) Kunta/kaupunki tekee omalta osaltaan päätöksen sitoutua maksamaan osan Leader- strategian toteuttamiseen vaadittavasta 20 % Leader-kuntarahasta liitteenä olevan taulukon mukaisesti. Kaksi ensimmäistä vuotta (2021 ja 2022) Leader -kuntarahat laskutetaan kunnilta nykyisen strategian toteuttamisen jatkamiseen ns. siirtymärahoituksena. Siirtymärahoituksen laskuttamisesta vastaavat omien toiminta-alueidensa osalta Päijänne-Leader ry ja Etpähä ry erikseen. Uuden ohjelmakauden ja uuden Leader -strategian toteuttamiseen vaadittavien kuntarahojen laskuttamisesta laaditaan kuntien kanssa erillinen sopimus.

Uuden koko Päijät-Hämettä (pl. Iitti) ja Pertunmaan kuntaa koskevan Leader-strategian valmistelu alkaa toden teolla kuluvan vuoden syksyllä. Strategian laadintaprosessi on kaikille alueen toimijoille avoin. Leader -toiminta ryhmät tulevat mielellään esittelemään toimintaansa ja nykyisen ohjelmakauden tuloksia.

Maaseutukehitys ry:n esitys

Keski-Suomen maakunnan puolella toimiva Maaseutukehitys on lähestynyt Hartolan, Sysmän, Pertunmaan ja Kangasniemen kuntia ja esitellyt toimintatapaansa Hartolan kunnanhallitukselle 28.9.2020. Maaseutukehityksen alue ei nykyisellä kokoonpanolla täytä tulevan Leader –toimintakauden 2021-2027 väestöpohjavaatimuksia, jonka vuoksi se pyrkii turvaamaan toimintansa laajemmalla väestöpohjalla.

Maaseutukehitys ry (Leader Maaseutukehitys) on toiminut paikallisena maaseudun kehittämissyhdistyksenä eli Leader-ryhmänä jo neljällä ohjelmakaudella vuodesta 1997 alkaen. Rahoitettuja hankkeita on kertynyt yli 500. Toiminta-alue kattaa nykyisin viisi kuntaa: Hankasalmi, Joutsa, Konnevesi, Luhanka ja Toivakka.

Toiminta on keskittynyt maaseudun yhdistystoimijoiden kehittämishankkeiden rahoittamiseen ja viimeisillä kahdella kaudella myös pienten yrityshankkeiden rahoittamiseen. Rahoituksen rinnalla keskeisintä toimintaa

ovat hakijoiden aktivointi, ohjaus ja neuvonta. Lisäksi on yritysrahoitusneuvontaa myös ELYstä suoraan rahoitettaville yrityksille. Palautetutkimuksen mukaan toiminta on ollut onnistunutta, ohjaus- ja neuvontapalvelu helposti lähestyttävää ja rahoitukselle on ollut suuri tarve.

Kaikki Suomen 54 Leader-ryhmää ovat saaneet Maa- ja metsätalousministeriöltä ohjekirjeen tulevan kauden Leader-ryhmäksi hakemiselle. Ministeriö on asettanut rahoitettaville ryhmille tietyt kriteerit, joista osa on valittavien ryhmien toiminta-aluetta määritteleviä.

Ministeriön määritelmän mukaan ryhmän toiminta-alueen asukasmäärän tulee olla vähintään 20 000. Maaseutukehitys on yksi niistä kahdeksasta Leader-ryhmästä, joiden alueella Leader-toiminnan tulevaisuus on tarkastelussa juuri asukasmäärän minimirajasta johtuen. Maaseutukehitys ry:ssä on päätetty alueen kuntien ja ministeriön kanssa käytyjen keskustelujen perusteella lähestyä alueen naapurikunnista niitä, jotka ovat asukasmäärältään ja ominaispiirteiltään nykyisen alueemme kuntien kaltaisia; oman maakuntansa reuna-alueen maaseutumaisia pieniä kuntia.

Leader-ryhmän toiminta perustuu paikallisuuteen ja asukaslähtöisyyteen, eikä sen toiminta-alueen tarvitse noudattaa muita hallinnollisia rajoja, kuten maakunnan tai ELY-keskusalueen rajoja.

Maaseutukehityksen maapurikuntien alueella toimivat Leader-ryhmät ovat Etelä-Savossa Hirvensalmen osalta Leader Veej`jakaja ja Pertunmaan osalta Päijänne-Leader. Nämä molemmat naapuriryhmämme ovat toimialueeltaan laajoja, Päijänne-Leader on jatkossa laajentumassa vielä entisestään. Rahoituskehityksen saaminen ei kummassakaan edellä mainituista Leader-ryhmistä vaaranna asukasmääräkriteerin takia, vaikka kunnat päätyisivät liittymään jatkossa mukaan Leader Maaseutukehityksen toimintaan.

Kunnat tekevät Leader-haun ensimmäisen vaiheen yhteydessä syksyn 2020 aikana päätöksensä siitä, mihin Leader-ryhmään ne haluavat kuulua seuraavan ohjelmakauden ajan. Käytännössä muutos tulee voimaan kuitenkin vasta vuodesta 2023 alkaen. Rahoitusmääristä tehdään päätökset haun toisessa vaiheessa vuoden 2021 aikana. Rahoitukseen on tulossa 1-2 vuoden siirtymäkausi vuosina 2021-2022. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vuoteen 2022 ryhmät toimivat nykyisillä toimialueillaan, mutta uuden kauden lähtiessä konkreettisesti liikkeelle vuonna 2023, otetaan käyttöön nyt neuvottelussa olevat uudet toimialueet. Aikaa muutoksen tekemiselle ja sisäänajolle on siis likimain kaksi vuotta, vaikka päätökset siitä, mihin ryhmään kukin kunta haluaa kuulua jatkossa, tehdäänkin nyt.

Päijänne Leaderin kuntamaksuosuus on ollut 5 € / asukas ja sitä sieltä esitetään Päijänne-Leader ryhmän pienille maaseutumaisille kunnille myös jatkokaudelle. Maaseutukehityksen kunnille esittämä kuntarahoitusosuus on

myös 5 euroa.

Hartolaa lähellä olevien Leader- toimintaryhmien erot löytyvät alueiden kuntien maantieteellisestä rajauksesta, erilaisesta toimintakulttuurista, neuvonnan resursoinnista ja saavutettavuudessa, sekä rahoituksen painopisteiden kohdentamisesta.

Hartola on maantieteellisesti Itä-Hämettä, johon kuuluu myös Heinola, Sysmä, Joutsa, Pertunmaa ja Luhanka. Näistä kunnista Päijänne-Leaderiin kuuluu Pertunmaa, Sysmä ja Heinola sekä Hartola. Maaseutukehitykseen kuuluu Joutsa ja Luhanka. Itä-Häme muodostaa vahvan työssäkäyntialueen.

Se, kumpaan toimintaryhmään Hartolan kannattaa sitoutua riippuu pitkälti siitä, kummasta ryhmästä Hartolalaiset yhdistykset, kylät, yritykset ja muut toimijat pystyvät parhaiten rahoittamaan konkreettiset yhteisölliset tavoitteensa. Hartolan kunta pyytää em.toimijoilta ja yhteisöiltä ennakkotietoa, mitä hankkeita niiden on tarpeen toteuttaa tulevilla ohjelmakaudella 2021-2027. Näin pyritään vertailemaan kahden toimintaryhmän mahdollisuuksia rahoittaa kyseiset paikalliset hankkeet.

Kunnanjohtajan ehdotus Hartolan kunnanhallitus päättää, että se sitoutuu Päijänne Leaderin toimintaan Leader-kauden siirtymäajaksi 2021-2022.

Päätös liittymisestä uuteen Päijänne-Leaderin ja Etpähä ry:n muodostamaan Leader -toiminta-alueeseen tai Maaseutukehityksen muodostamaan toiminta-alueeseen vuosiksi 2023-2027 tehdään myöhemmin.

Asian käsittely Merkittiin, että jäsen Tero Mäyrä on Päijänne-Leader ry:n hallituksen jäsen ja jäsen Matti Tanskanen on Päijänne-Leader ry:n hallituksen varajäsen ja he ilmoittivat esteellisyydestään hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohdan mukaan ja poistuivat kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi.

Päätös Hyväksyttiin kunnanjohtajan päätösehdotus.
KH 19.10.2020 § 225

Asian valmistelija: Merja Olenius, kunnanjohtaja.

Päijänne-Leader y ja Etpähä ry pyytävät nykyisten jäsenkuntiensa sitoutumista EU:n vuosien 2021- 2027 ohjelmakauden Leader -toimintatavan toteuttamiseen, sekä sitoutumista Leader -toiminnan vaatimaan 20 %: Leader -kuntarahaan.

Leader -toimintaa on toteutettu Päijät-Hämeen maakunnassa ja Etelä-Savoon kuuluvan Pertunmaan alueella kahdessa toimintaryhmässä: Päijänne-Leader ry:ssä ja Etpähä ry:ssä. Yhdistykset edistävät paikallista omatoimisuutta, yhteistyöhön perustuvaa kehittämistyötä ja verkostoitumista eri toimijoiden välillä ja toimivat paikalliskehittäjinä,

kannustavat asukkaita omatoimisuuteen, lisäävät kehittämiseen liittyvää osaamista, vahvistavat ja kehittävät toimijoiden välistä yhteistyötä. Leader-yhdistykset edistävät elinkeinotoiminnan ja työllisyyden yleisiä edellytyksiä, sekä edistävät ja vaalivat paikalliskulttuurin ja alueellista kulttuuriperintöä.

Leader-toiminnan lisäksi Päijänne-Leader ry on vastannut kalatalouden kehittämisestä hallinnoimalla Päijät-Hämeessä, Keski-Suomessa, Etelä-Savon Pertunmaalla, sekä Kymenlaakson Kouvolan seutukunnalla toimivan Sisä-Suomen kalatalousryhmän toimintaa. Samoin Päijänne-Leader ry on vastannut vuodesta 2019 lähtien maakunnallisen kylä- ja kansalaistoiminnan kehittämisestä Päijät-Hämeen Kylien kyläjooston kautta.

Kuluvalla ohjelmakaudella alueen Leader-ryhmien yhteenlaskettu Leader-rahoitus / julkisen tuen myöntövaltuus on ollut 9,2 miljoonaa euroa (Päijänne-Leader 5,2 ja Etpähä 4 miljoonaa euroa). Leader-rahoituksen lisäksi ryhmät ovat kanavoineet alueen kehittämiseen myös muuta EU ja kehittämisrahoitusta (Kalatalousrahasto, Maaseuturahasto, kylätoiminnan valtionavustukset yms.) siten, että aluekehitykseen käytetty kokonaisrahoitus nousee noin 9,7 miljoonaan euroon.

Maaseutuohjelman kautta toteutettavan Leader - toimintavan rahoitus jakautuu Euroopan unionin rahoitukseen 42 %, valtion rahoitukseen 38 % ja alueen kuntien rahoitukseen 20 %. Julkisen rahoituksen lisäksi Leader-toimintatavalta on edellytetty 35 %:n yksityistä rahoitusta (hankkeiden tulkoot + omarahoitus).

Yksityinen rahoitus huomioiden alueen Leader -hankkeiden ja yritystukien kokonaisrahoitus ryhmien toiminta-alueella on noin 14,15 miljoonaa euroa.

Leader -toimintatavan toteuttaminen alkavalla EU-ohjelmakaudelle 2021-2027

Päijänne-Leader ry ja Etpähä ry ovat päättäneet yhdistää toimintansa kilpailussa vuosien 2021-2027 maaseudun kehittämisvaroista. Yhdistymisen taustalla on maaseudun kehittämisrahoituksen oletettu leikkaus ja yhdistysten toiminnan kehittäminen entistä kestävämmäksi. Toiminnan sulauttaminen yhden organisaation alle tullaan nykyisen päätöksen mukaisesti tekemään vaiheittain.

Ensimmäisessä vaiheessa ryhmät laativat toiminta-alueelleen yhteisen kehittämisstrategian ja jättävät Päijänne -Leader ry:n nimissä yhteisen hakemuksen vuosien 2021-2027 Leader -toimintaryhmäksi. Tavoitteena on, että Päijänne-Leader ry aloittaa "yhdistyneenä" Leader -ryhmänä uuden ohjelmakauden alussa (2023). Etpähä ry:n toiminta ajetaan alas vuoden 2023 aikana, tai heti kun se on kuluvan ohjelmakauden ja siirtymäkauden

rahoituksen velvoitteiden kannalta mahdollista. Toimintaryhmien nykyiset työntekijät jatkavat yhdistyneen toimintaryhmän palveluksessa.

Osana uuden ohjelmakauden valmistelua Maa- ja metsätalousministeriö on avannut 6.4.2020 haun paikalliseksi Leader -ryhmäksi ohjelmakaudelle 2021-2027. Hakuohjeen mukaisesti Leader -ryhmien on jätettävä maaliskuussa 2021 ensimmäinen hakemus Leader -toimintaryhmäksi. Hakemuksen mukana pitää olla hakemuksen jättävän Leader -toimintaryhmätoiminta-alueen kuntien sitoumukset Leader -toimintatavan toteuttamiseen alueellaan, sekä sitoumukset 20 % Leader-kuntarahasta.

Päijänne-Leader ja Etpähä ry ovat alustavasti päättäneet hakea uudelle ohjelmakaudelle 10,5 miljoonan euroa Leader -myöntövaltuutta . Tämän lisäksi ryhmät sitoutuvat Sisä-Suomen kalatalousryhmän (ns. Kala-Leader) toimintaan . Leader -kuntaraha laskutetaan kunnilta liitteenä olevan suunnitelman mukaisesti. Vuosien 2021 ja 2022 kuntarahat laskutetaan ns. siirtymäkauden kuntarahoina.

Euroopan unionin uuden ohjelmakauden alku tulee viivästyneeseen vuodelle 2023. Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on päättänyt jatkaa nykyisen ohjelmakauden toteuttamista "uuden ohjelmakauden varoista" vuosina 2021 ja 2022. Käytännössä tämä tarkoittaa toiminnan jatkamista nykyisellään vuoden 2022 loppuun. Siirtymäkauden myöntövaltuus tulee sisältymään uuden ohjelmakauden kokonaisrahoitukseen. Tämän hetken tietojen mukaan toimintaryhmien tulee toimittaa MMM:lle kuntien sitoumukset siirtymäkauden kuntarahoituksesta 31.10.2020 mennessä. Siirtymäkauden rahoituksen pohjana on käytetty molempien Leader -ryhmien nykyisen ohjelmakauden myöntövaltuutta.

Päijänne-Leader ry:n ja Etpähä ry:n esitys alueen kunnille:

- 1) Kunta/Kaupunki sitoutuu osallistumaan vuosien 2021-2027 EU ohjelmakauden rahoitukseen ja Päijät-Hämeen valmisteilla olevan Leader -strategian toteuttamiseen.
- 2) Päijät -Hämeen Leader-strategiaan sisällytetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) rahoitettava elinkeino- ja matkailukalatalouden kehittäminen osana Sisä-Suomen kalatalousryhmän toimintaa.
- 3) Kunta/kaupunki tekee omalta osaltaan päätöksen sitoutua maksamaan osan Leader- strategian toteuttamiseen vaadittavasta 20 % Leader-kuntarahasta liitteenä olevan taulukon mukaisesti. Kaksi ensimmäistä vuotta (2021 ja 2022) Leader -kuntarahat laskutetaan kunnilta nykyisen strategian toteuttamisen jatkamiseen ns. siirtymärahoituksena. Siirtymärahoituksen laskuttamisesta vastaavat omien toiminta-alueidensa osalta Päijänne-Leader ry ja Etpähä ry erikseen. Uuden ohjelmakauden ja uuden Leader -strategian toteuttamiseen vaadittavien kuntarahojen laskuttamisesta laaditaan kuntien

kanssa erillinen sopimus.

Uuden koko Päijät-Hämettä (pl. Iitti) ja Pertunmaan kuntaa koskevan Leader-strategian valmistelu alkaa toden teolla kuluvan vuoden syksyllä. Strategian laadintaprosessi on kaikille alueen toimijoille avoin. Leader-toiminta ryhmät tulevat mielellään esittelemään toimintaansa ja nykyisen ohjelmakauden tuloksia.

Maaseutukehitys ry:n esitys

Keski-Suomen maakunnan puolella toimiva Maaseutukehitys on lähestynyt Hartolan, Sysmän, Pertunmaan ja Kangasniemen kuntia ja esitellyt toimintatapaansa Hartolan kunnanhallitukselle 28.9.2020.

Maaseutukehityksen alue ei nykyisellä kokoonpanolla täytä tulevan Leader-toimintakauden 2021-2027 väestöpohjavaatimuksia, jonka vuoksi se pyrkii turvaamaan toimintansa laajemmalla väestöpohjalla.

Maaseutukehitys ry (Leader Maaseutukehitys) on toiminut paikallisena maaseudun kehittämissyödistyksenä eli Leader-ryhmänä jo neljällä ohjelmakaudella vuodesta 1997 alkaen. Rahoitettuja hankkeita on kertynyt yli 500. Toiminta-alue kattaa nykyisin viisi kuntaa: Hankasalmi, Joutsa, Konnevesi, Luhanka ja Toivakka.

Toiminta on keskittynyt maaseudun yhdistystoimijoiden kehittämishankkeiden rahoittamiseen ja viimeisillä kahdella kaudella myös pienten yrityshankkeiden rahoittamiseen. Rahoituksen rinnalla keskeisintä toimintaa ovat hakijoiden aktivointi, ohjaus ja neuvonta. Lisäksi on yritysrahoitusneuvontaa myös ELYstä suoraan rahoitettaville yrityksille. Palautetutkimuksen mukaan toiminta on ollut onnistunutta, ohjaus- ja neuvontapalvelu helposti lähestyttävää ja rahoitukselle on ollut suuri tarve.

Kaikki Suomen 54 Leader-ryhmää ovat saaneet Maa- ja metsätalousministeriöltä ohjekirjeen tulevan kauden Leader-ryhmäksi hakemiselle. Ministeriö on asettanut rahoitettaville ryhmille tietyt kriteerit, joista osa on valittavien ryhmien toiminta-alueita määrittäviä.

Ministeriön määritelmän mukaan ryhmän toiminta-alueen asukasmäärän tulee olla vähintään 20 000. Maaseutukehitys on yksi niistä kahdeksasta Leader-ryhmästä, joiden alueella Leader-toiminnan tulevaisuus on tarkastelussa juuri asukasmäärän minimirajasta johtuen. Maaseutukehitys ry:ssä on päätetty alueen kuntien ja ministeriön kanssa käytyjen keskustelujen perusteella lähestyä alueen naapurikunnista niitä, jotka ovat asukasmäärältään ja ominaispiirteiltään nykyisen alueemme kuntien kaltaisia; oman maakuntansa reuna-alueen maaseutumaisia pieniä kuntia.

Leader-ryhmän toiminta perustuu paikallisuuteen ja asukaslähtöisyyteen, eikä sen toiminta-alueen tarvitse noudattaa muita hallinnollisia rajoja, kuten

maakunnan tai ELY-keskusalueen rajoja.

Maaseutukehityksen maapurikuntien alueella toimivat Leader-ryhmät ovat Etelä-Savossa Hirvensalmen osalta Leader Veej'jakaja ja Pertunmaan osalta Päijänne-Leader. Nämä molemmat naapuriryhmämme ovat toimialueeltaan laajoja, Päijänne-Leader on jatkossa laajentumassa vielä entisestään. Rahoituskehityksen saaminen ei kummassakaan edellä mainituista Leader-ryhmistä vaarannu asukasmääräkriteerin takia, vaikka kunnat päätyisivät liittymään jatkossa mukaan Leader Maaseutukehityksen toimintaan.

Kunnat tekevät Leader-haun ensimmäisen vaiheen yhteydessä syksyn 2020 aikana päätöksensä siitä, mihin Leader-ryhmään ne haluavat kuulua seuraavan ohjelmakauden ajan. Käytännössä muutos tulee voimaan kuitenkin vasta vuodesta 2023 alkaen. Rahoitusmäärästä tehdään päätökset haun toisessa vaiheessa vuoden 2021 aikana. Rahoitukseen on tulossa 1-2 vuoden siirtymäkausi vuosina 2021-2022. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vuoteen 2022 ryhmät toimivat nykyisillä toimialueillaan, mutta uuden kauden lähtiessä konkreettisesti liikkeelle vuonna 2023, otetaan käyttöön nyt neuvottelussa olevat uudet toimialueet. Aikaa muutoksen tekemiselle ja sisäänajolle on siis likimain kaksi vuotta, vaikka päätökset siitä, mihin ryhmään kukin kunta haluaa kuulua jatkossa, tehdäänkin nyt.

Päijänne Leaderin kuntamaksuosuus on ollut 5 € / asukas ja sitä sieltä esitetään Päijänne-Leader ryhmän pienille maaseutumaisille kunnille myös jatkokaudelle. Maaseutukehityksen kunnille esittämä kuntarahoitusosuus on myös 5 euroa.

Hartolaa lähellä olevien Leader- toimintaryhmien erot löytyvät alueiden kuntien maantieteellisestä rajauksesta, erilaisesta toimintakulttuurista, neuvonnan resursoinnista ja saavutettavuudessa, sekä rahoituksen painopisteiden kohdentamisesta.

Hartola on maantieteellisesti Itä-Hämettä, johon kuuluu myös Heinola, Sysmä, Joutsa, Pertunmaa ja Luhanka. Näistä kunnista Päijänne-Leaderiin kuuluu Pertunmaa, Sysmä ja Heinola sekä Hartola. Maaseutukehitykseen kuuluu Joutsa ja Luhanka. Itä-Häme muodostaa vahvan työssäkäyntialueen.

Se, kumpaan toimintaryhmään Hartolan kannattaa sitoutua riippuu pitkälti siitä, kummasta ryhmästä Hartolalaiset yhdistykset, kylät, yritykset ja muut toimijat pystyvät parhaiten rahoittamaan konkreettiset yhteisölliset tavoitteensa. Hartolan kunta pyytää em.toimijoilta ja yhteisöiltä ennakkotietoa, mitä hankkeita niiden on tarpeen toteuttaa tulevilla ohjelmakaudella 2021-2027. Näin pyritään vertailemaan kahden toimintaryhmän mahdollisuuksia rahoittaa kyseiset paikalliset hankkeet.

Kunnanjohtajan ehdotus Hartolan kunnanhallitus päättää, että se sitoutuu Päijänne Leaderin toimin-

taan Leader-kauden siirtymäajaksi 2021-2022.

Päätös liittymisestä uuteen Päijänne-Leaderin ja Etpähä ry:n muodostamaan Leader -toiminta-alueeseen tai Maaseutukehityksen muodostamaan toiminta-alueeseen vuosiksi 2023-2027 tehdään myöhemmin.

Asian käsittely

Merkittiin, että jäsen Tero Mäyrä on Päijänne-Leader ry:n hallituksen jäsen ja jäsen Matti Tanskanen on Päijänne-Leader ry:n hallituksen varajäsen ja he ilmoittivat esteellisyydestään hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohdan mukaan ja poistuivat kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi.

Päätös

Hyväksyttiin kunnanjohtajan päätösehdotus.

KH 15.03.2021 § 62

Asian valmistelija: Merja Olenius, kunnanjohtaja.

Maa- ja metsätalousministeriö on jatkanut 7.12.2020 saapuneella kirjeellään Leader-ryhmien ensimmäisen vaiheen hakuaikaa huhtikuun 2021 loppuun saakka.

Tämän päätöksen tavoitteena on turvata Hartolan kuuluminen Leader-toimintaryhmään ja sitä kautta saatavan neuvonnan ja rahoituksen riittävyys hartolalaisille yhdistyksille ja yrityksille vuosina 2023-2027.

Hartolalla on käytännössä mahdollisuus valita kahden eri Leader-alueen välillä. Kunta voi päättää olla mukana vuoden 2023 alusta Päijänne Leaderin ja Etpähä Ry:n muodostamalla uudella Päijät-Hämeen maakunnan kokoisella Leaderalueella, jossa on 11 kuntaa Päijät-Hämeestä ja 1 kunta Etelä-Savosta (Pertunmaa).

Kunta voi vaihtaa Leaderaluetta ja siirtyä Maaseutukehitys ry:n Leader-alueella, joka toimii Hartolan naapurikuntien Joutsan ja Luhangan sekä Toivakan, Hankasalmen ja Konneveden kunnissa Keski-Suomen kunnan alueella.

Maakuntarajoilla ei ole sinänsä merkitystä Leadertoiminnassa. Olennaista on maaseudun yhdistysten oma toiminta ja sen aktiivisuus. Molemmissa ryhmissä on etunsa.

Kunta on saanut 7 yhdistyksen vastauksen marraskuun loppuun mennessä tiedusteluun, joka koski tulevan ohjelmakauden hankkeita. Arvioitu tulevien hankkeiden yhteenlaskettu euromäärä on 320 000 euroa, joskin suunnitelmat ovat vielä täsmentymättömiä. Lisäksi Päijänne-Leader tiedossa erikseen joidenkin yhdistysten vireillä olevia tulevan ohjelmakauden hankkeita Hartolaan. Osa hanke-ehdotuksista saadaan luonnollisesti vasta ohjelmakauden kuluessa. Hartolan hankkeiden kokonaisuus nousee todennäköisimmin n. 500.000 euroon tulevalla ohjelmakaudella 2021-2027.

Yksi yhdistyksistä ilmoitti toiveenaan, että Hartola jatkaa nykyisessä toimintaryhmässä.

Tulevalle ohjelmakaudelle Päijänne Leader hakee yhdessä Etpähä ry:n kanssa alustavan tiedon mukaan noin 10 miljoonan euron rahoituskehystä, josta Hartolan hankkeet olisivat noin 5 %, mikäli huomioidaan kunnan rahoitusosuus. Rahoituskehyksen jakajia tulee olemaan yhteensä 10 kuntaa. Hartolan maksuosuus PäijänneLeaderiin tulevina vuosina on yhteensä 94.395 euroa. Jokaisen ryhmän julkisen (kuntien) rahoituksen osuuden tulee olla 20 %. Tämän perusteella hartolalaisten yhdistysten olisi mahdollista toteuttaa 500.000 euron suuruinen hankekokonaisuus.

Päijänne Leaderin ja Etpähä ry:n mahdollisia tulevan kauden strategisia teemoja ovat:

Ilmasto - sovellettuna toimintaympäristöömme, eli miten esim. kylissä mietitään ilmastoasioita.

Matkailu - Kestävä matkailu, pieni paikallinen matkailurakenne.

Nuoret - Nuoret vahvasti vaikuttamaan alueensa kehittämiseen

Monipaikkaisuus - Etätyö, kakkosasuminen, asumiseen liittyvät erilaiset ratkaisut.

Yhteisöllisyys Asukkaiden osallisuuden edistäminen, yhteisölliset toimintatavat, toimiminen yhteisöissä.

Hartolalaiset yhdistykset pystyvät toteuttamaan vuosien 2023-2027 vireillä tai tiedossa olevat Leaderhankkeet myös hyvin Maaseutukehitys ry:n jäsenenä. Maaseutukehityksen hakema rahoituskehys mahdollistaa Hartolalle 500.000 euron suuruisen rahoituksen toteuttamisen, myös sen jäsenenä

Maaseutukehityksen etuna on, että yleishyödyllisten hankkeiden tukiprosentit pidetään mahdollisimman korkeina, jotta pienet ja vähävaraisetkin yhteisölliset toimijat pystyvät toteuttamaan hankkeita. Yhteisöllisten hankkeiden investointien tukiprosentti Maaseutukehityksessä on 70 % ja kehittämishankkeiden 85 %. Tukitaso on nykyiseen Päijänne-Leaderiin verrattuna hieman korkeampi. Maaseutukehityksessä ei myöskään rajata yleishyödyllisten hankkeiden hankekohtaista maksimitukea omilla Leader-ryhmän päätöksillä. Maksimituki on 180 000 €/hanke.

Tukiprosenttien lisäksi toinen merkittävämpi ero Maaseutukehityksen ja Päijät-Hämeen uuden Leader ryhmän tulee olemaan kunnan ja yhteisöjen jäsenten edustus yhteisön hallituksessa. Isommassa Leader -ryhmässä

hallituspaikkoja ei riitä kaikille jäsenkunnille kerralla, vaan kuntien kesken paikkoja vuorotellaan. Pienemmässä toimintaryhmässä, kuten Maaseutukehityksessä paikkoja on jaossa 3 (julkinen, yhdistys, yritys) +3/kunta. Päijänne-Leaderin ja Etpähä ry:n muodostamassa uudessa Leaderryhmässä vuosina 2023-2027 mukana olevien kuntien on syytä tiedostaase, että rahoituskehys ei tule riittämään välttämättä kaikkiin hankkeisiin, joten hankkeita joudutaan rajaamaan.

On monia taloudellisia seikkoja, jotka puoltavat sitä, että Hartolan liittyisi Maaseutukehitys ry:n jäseneksi kaudella 2023-2027, kuten tukiprosentit, hankkeiden tukikelpoisuus ja hankerahan riittävyys. Neuvontatyön näkökulmasta Hartola voisi hyötyä siitä, että hanketoimisto sijaitsee naapurikunnassa Joutsassa. Kuntien kesken rahoitus jakautuu asukasluvun mukaan tasasuuruksena.

Jos kunnanhallitus päättää jatkaa Päijänne-Leaderin ja Etpähän muodostamassa uudessa toimintaryhmässä, on hyvänä perusteena toisaalta jo osittain tuttuun maakunnalliseen yhteistyöverkostoon ja toimintatapaan. Riskinä on uuden toimintaryhmän rahoituskehysten riittävyys Hartolan hankkeisiin kaudella 2023-2027. Lisäksi Hartola ja muut pienemmät kunnat maksavat väkilukuun suhteutettuna isompaa kuntarahoitusosuutta.

Kunnanjohtajan ehdotus	Kunnanhallitus päättää, että se päättää siirtyä Maaseutukehitys ry:n jäseneksi Leader ohjelmakaudella 2023-2027.
Asian käsittely	Merkittiin, että jäsen Tero Mäyrä on Päijänne-Leader ry:n hallituksen jäsen ja jäsen Matti Tanskanen on Päijänne-Leader ry:n hallituksen varajäsen ja he ilmoittivat esteellisyydestään hallintolain 28 § 1 mom. 5 kohdan mukaan ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.
Päätös	Kunnanhallitus päätti yksimielisesti jatkaa Päijänne-Leaderin ja Etpähän muodostamassa uudessa toimintaryhmässä ohjelmakaudella 2023-2027.